

Memòries Pau Riba
retrata la fantasia i el
candor de la seva mare

La reina de les abelles

JULIÀ GUILLAMON

Quan preparava el meu llibre sobre l'exili *El dia revolt* vaig visitar diverses vegades Mercè Romeva, en companyia de Pau Riba, quan ell feia de cangur al pis del carrer Modolell. La mare tenia la mobilitat limitada i els fills feien tornos per cuidar-la de nit. Em va agradar molt el tracte que tenien mare i fill. Un dels dies, Pau li va explicar que Jaume Sisa –en parlaven com si fos algú de la família– muntaria un gran sarau a les festes de la Mercè i que potser l'any següent li tocaria a ell. Mercè Romeva va tenir una sortida sorprenent: “Hauries de dir a l'Ajuntament –li retreia amb veu de nena– que en diguessin la Mare de Déu de la Mercè. *La Mercè* pot ser qualsevol i és la patrona de Barcelona”.

En aquesta anècdota es concentren alguns dels trets que Pau Riba atribueix a la seva mare en el llibre que n'és l'elogi i el retrat: la fe infantil, l'entusiasme (que duu Pau a descriure-la com un “nuvolet d'energia expansiva”), la capacitat per controlar-ho tot sense que ningú se n'adonés. Des de l'experiència postraumàtica de la seva mort, el juny del 2012, *Sa meu mare* evoca els darrers mesos de la relació mare-fill, amb l'episodi central del *desvetllament* (quan estava a punt de morir-se a l'hospital i Pau la va ajudar a reprendre la respiració parlant-li amb veu dolça i entenimentada) i del *rapte*, l'agost del 2011 per anar a Cadaqués, quan metges i parents ho desaconsellaven del tot.

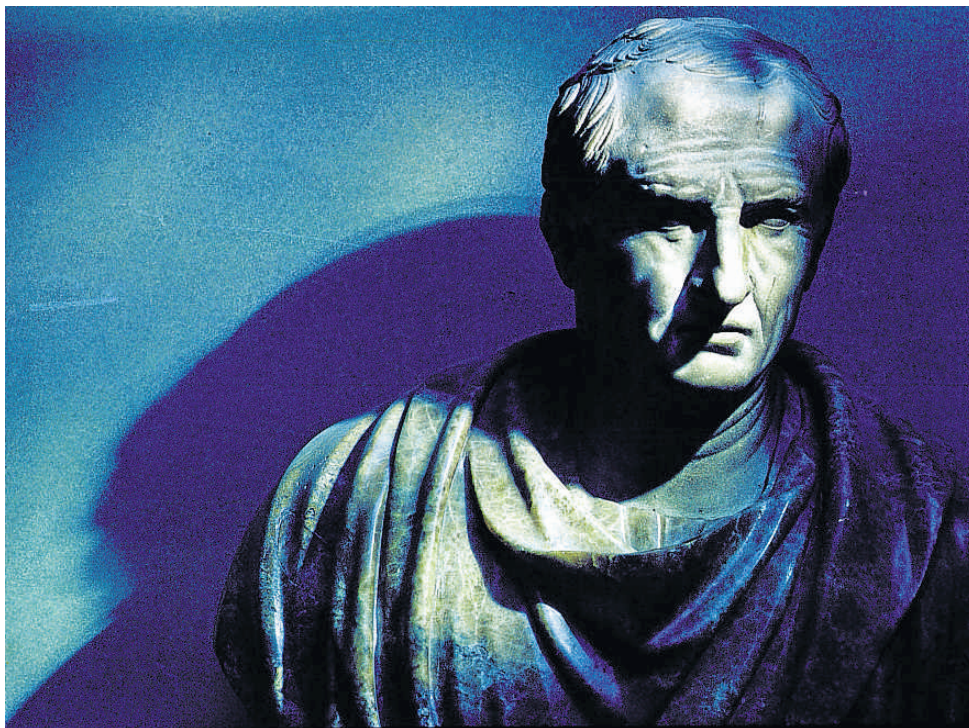
Escrit discursivament, amb frases llargues, una mica enrevesades, com la millor prosa de Pau Riba, combina talls d'un realisme objectiu sobre la vellesa, amb d'altres que tenen un aire de fantasia evanescent, amb flors, trons i objectes màgics. Si *Ena* (1987) és el conte de fades de la infantesa, *Sa meu mare* ho és del fer-se gran. Pau hi apareix com una persona tan innocent, bondadosa i carregada de fe com la *seu mare*.

El llibre és un cant a la vida, a “exhaurir el culet de matèria que li quedava dins l'exhaurit i cargoladíssim tub de pasta de dents de l'existència”. |

Pau Riba
Sa meu mare

ARA LLIBRES
144 PÀGINES
15,90 EUROS

Mercè Romeva
amb els fills Carles
i Pau, a Palma de
Mallorca a finals
dels quaranta
ARXIU FAMILIAR

El capítol dedicat a Ciceró representa amb força narrativa la pugna entre els intel·lectuals i el poder GETTY IMAGES

Assaig A ‘La caza de los intelectuales’, César Antonio Molina reflexiona sobre la difícil relació entre els intel·lectuals i el poder en els diferents moments clau de la història, un llarg camí on tot es projecta en l'actualitat

El malestar de la cultura

J.A. MASOLIVER RÓDENAS

Director del suplement literari de *Diario 16* –que, juntament amb *Informaciones*, va marcar la renovació del periodisme cultural–, dinàmic director del Círculo de Bellas Artes i més tard de l'Institut Cervantes, professor, poeta, assagista, narrador i memorialista, César Antonio Molina (A Coruña, 1952) va assolir el punt més alt de la seva trajectòria com a ministre de Cultura. Massa intel·lectual, massa europeu i, sobretot, massa seriós, va durar molt poc al càrrec, del qual va ser destituït sense cap mena d'explicació. Molina ha fet algunes declaracions entorn aquesta destitució i el lector esperava que *La caza de los intelectuales* fos la seva resposta a una decisió de baixa política. No ho és o amb prou feines ho és. Aquest és un tema més apropiat per al seu proper llibre de memòries. Som davant d'un conjunt de capítols amb un fil cronològic que s'inicia amb Ciceró i acaba amb les víctimes (o els botxins!) de les noves tecnologies. Hi ha, a més, una línia “narrativa” que va de l'assaig a l'estudi, per arribar a les pàgines més polèmiques i personals, properes ja a l'article periodístic.

Molina m'havia comentat més d'una vegada que no era un polític i que se sentia incòmode entre els polítics. Incòmode algú per a qui els principis ètics han estat la guia en cadascuna de les seves brillants activitats com a gestor. I aquest llibre planteja, precisament, la rela-

ció entre els intel·lectuals i el poder. S'obre amb un dels capítols més poderosos, dedicat a Ciceró: el seu final, “entre otros muchos y terribles finales provocados por los enfrentamientos entre los intelectuales y el poder, fue uno de los más trágicos”. Al capítol entorn de Sèneca es confirma que, obligat per l'elegància i la naturalesa del llibre, no es refereix específicament al seu cas personal, però queda clar que identifica les diverses experiències amb la seva pròpia i, de manera més àmplia, amb les de la societat actual. I si és cert que “no hay mejores políticos que aquellos

El llibre és interessant per la seva diversitat i la seva coherència, per la relació entre l'àmbit impersonal i el personal

que salen de otras profesiones y que, temporal y generosamente, se entregan al servicio público”, també ho és que “las grandes virtudes suscitan las grandes envidias, las grandes generosidades producen las grandes ingratitudes”.

L'interès del llibre rau, entre altres coses, en la seva diversitat i en la seva coherència, en la relació entre l'àmbit impersonal i el personal i en les reflexions –com a tema central– entre el paper de l'intel·lectual en la vida pública: ments heroïques que no desconeixen l'ambi-

ció, les contradiccions o la por. L'interessen tant les seves obres com el seu caràcter i l'adaptació o inadaptació a la societat. Spinoza va exaltar la llibertat de pensar i la seva va ser “una obra ejemplar y una vida semejante. Una verdadera santidad laica”. Servet va ser un dels màrtirs de la intolerància. De la Inquisició passarem a la Il·lustració francesa, que ocupa un espai central, amb els seus celebrats salons, i a espanyols com Jovellanos, Pedro Rodríguez Campomanes, Blanco White o Larra i, més endavant, Azàña o Casares Quiroga. Amb Hitler i els camps d'extermini arribem a les pàgines més dramàtiques del llibre. Un dels capítols claus i un dels més personals és “El odio a la cultura”. Defensa la profusió de citacions en els (seus) llibres, la seva passió pels viatges i per l'habitació dels hotels, “que nos acoge a todos por igual”, i, per una vegada, parla de manera contundent sobre l'experiència com a ministre: quan va preparar un discurs per a una alta personalitat i va advertir que s'havien eliminat citacions o referències històriques perquè “no era conveniente manifestar un mayor conocimiento que los presentes”. En fi, un llarg camí on tot es projecta a l'actualitat i en el qual el pessimisme i la malenconia es veuen compensats per la passió, la moderació, la saviesa, les curioses anècdotes i l'exigència ètica. Un magnífic regal per al nostre ministre d'Esports. |

César Antonio Molina
La caza de los intelectuales

DESTINO
428 PÀGINES
22,50 EUROS